

אָתָּרָא בכדי שינוח הארון ואז נח הארון והשכינה הלכה מצד האחר של הארון, **וְאִנְפִּין לְקַבְּלֵיהוּ דִּישְׂרָאֵל, וְלְקַבְּלֵיהּ דְּאֵרוֹנָא** ונמצא שפניה היו כלפי ישראל וכלפי הארון, דהיינו שבעת החניה השכינה היתה מלפני הארון ופניה פונים לגבי הארון וישראל שהיו מאחורי הארון (רמ"ק). • (ובגין כך) **וּבְדִין כְּלָא כְּלִיל (לְגוּוּה) לְכוּוֹנָא,** (דף קנ"ה ע"ב) **לְאֵרוֹנָא, וְלִישְׂרָאֵל.** **אֵלָא דִּישְׂרָאֵל גְּרָמוּ לְבַתָּר, דְּכַתִּיב** ואז פניה כללו את הכל גם את הארון וגם את ישראל אלא שישראל גרמו שאח"כ שהיא תפנה אליהם את אחוריה, כמ"ש **כִּי וַיְהִי הָעָם כְּמַתְאוֹנְנִים** שהוא כתוב בשני נונין להורות שהמלכות הפכה את פניה מישראל וזו היתה הוראת שעה בלבד ע"י שהם חטאו אולם בכל החניות היתה המלכות מחזירה את פניה כלפי ישראל (רמ"ק).

רבי אלעזר מביא ראיה מספרו של רב ייבא סבא ורבי שמעון מספרו של רב המנונא סבא ואין הדברים סותרים

אָמַר רַבִּי אֱלֵעָזָר, אֲנָא דְאִמְרֵן מְסַפְרָא דְרַב יִיבָא סְבָא

אמר רבי אלעזר לאביו רשב"י שמה שאני אמרתי הוא מספרו של רב ייבא סבא, **דְּאָמַר דְּבִין בְּהַאי גִּיסָא, וּבִין בְּהַאי גִּיסָא, אֶתְהִדָּר** שהוא אמר שבין האות נ' שבהתחלה ובין האות נ' שבסוף שתיהן הפוכות כי בהתחלה היא הפוכה מאחר שהיא הופכת את פניה אל ישראל ואח"כ היא הפוכה כי היא מחזירה את פניה מישראל. **אָמַר לֵיהּ, שְׁפִיר קָאָמַר** אמר לו רשב"י יפה אמר רב ייבא סבא, **אֲבָל דָּא דְאִמִּינָא, הֲכִי תִשְׁכַּח בְּסַפְרָא דְרַב הַמְּנוּנָא**

סָבָא, וְהִכִּי הוּא וְדָאִי אבל מה שאני אמרתי לך שגם בשעת החנייה השכינה היתה מחזירה את פניה לישראל כך תמצא אותו בספרו של רב המנונא סבא וכך הוא בודאי. ואין הם סותרים לדברי רב ייבא סבא כי באמת ודאי האות נ' האחרונה היא הפוכה אלא שהיא מחזירה את פניה כלפי הארון וכלפי ישראל ע"י שהיא עומדת בפני הארון שהיה לפני ישראל אולם לא פליגי רב המנונא ורב ייסא (רמ"ק).

גד מלשון גדוד בענין המן

וְהֵמֶן (במדבר י"א) **פִּזְרַע גָּד הוּא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, לְקַיָּמָא**
זְרַעָא וְחִילִין בְּאַרְעָא אומר רבי יוסי שפירוש תיבת 'גד' הוא מפני שהמן היה בא בכדי לקיים את זרעם וכוחם של ישראל בארץ והוא מלשון גדוד, **כְּמֹה דְאֵת אָמַר** כמו שכתוב (בראשית מט) **גָּד גָּדוֹד יְגוֹדְנֵוּ** מלשון גדוד שע"י אכילת המן יהיו ויתרבו ישראל כגדוד. **מִה זְרַעָא דְגָד נְטְלִי חוּלְקִיהוֹן**
בְּאַרְעָא אַחְרָא ועוד פירוש שכמו שזרעו של גד לקחו את חלקם בארץ אחרת בעבר הירדן, **כִּן מִן שְׂרִיא עֲלִייהו דִּישְׂרָאֵל, לְבַר מֵאַרְעָא**
קְדִישָׁא כך המן שרה וירד על ישראל מחוץ לארץ ישראל הקדושה שהוא היה יורד במדבר [123].

אור הרשב"י

בארץ ישראל צומחים פירות מצד הקדושה ואותו הרוחניות הראוי למן הוא נמצא ומתלבש בפירות הקדושים האלו ולכן לא ירד המן בארץ ישראל.

[123] וביאר הרמ"ק שבגלל שפירות חו"ל הם מצד החיצונים הנתון תחת ממשלת השרים ולכן אין פרותיו יכולים לקבל קדושה ומשום כך ניתן להם המן שאין לשרים חלק בו אולם

הלימוד היומיומי

והמן כזרע גר הוא ועינו כעין הברדולח

דָּבָר אַחַר כְּזֵרַע גֵּר הוּא. כְּזֵרַעא דְגֵר תְּחַוֶּרָא, וְאַקְפִּי כַד

נְחִית לְאַוִירָא פירוש אחר על מש"כ 'כזרע גר הוא' שפירושו שהמן היה

כמו זרע הגד שהוא לבן והוא היה נקפא כאשר הוא ירד לאוויר העולם, **וְאַתְּנַגְרִים**

(ס"א וְאַתְּגִשִּׁים) (ס"א וְאַתְּבַלַּע) **בְּגוּפָא, וְהָא אוֹקְמוּהָ חֲבַרְיָא** וכשאכלו

אותו הוא היה נבלע בגוף כמו שביארו החברים [צח]. **וְעֵינֵינוּ כְּעֵין הַבְּדוּלְחָ,**

כְּהוּא בְדוּלְחָא דְאִיהוּ תְחַוֶּרָא, כְּגוּוּנָא דִימִינָא (ס"א חִיּוּוֶרָא

דְעֵינָא) **דִּלְעִילָא** שהוא בגוון לבן כמו החסד שבעין הימנית העליונה שהיא כדוגמת

גוון לבן. (כְּזֵרַע גֵּר הָכִי לֹא אֶקְרוּן בְּאַרְעָא דְמִצְרַיִם אֲבָל לְכָר מְחַרְשֵׁי זְרִיעָא כְּזֵרַע גֵּר הוּא

כְּזֵרַע גֵּדָא חַוֶּרָא וְאַתְקַפִּיָּה כַד נְחִית מִלְעִילָא לְתַתָּא).

משה רבנו דיבר אל המלכות ולכן דיבר בלשון נקבה

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מַאי שְׁנָא (דְאָמַר) **דְמוֹשָׁה בְּמִלָּה דָּא** (חֲלִיש)

לְעִילָא כְּנוֹקְבָא שאל רבי יצחק למה שונה המקום הזה של תלונת בני

ישראל על המן שבדבר זה החליש משה את הכח העליון כנקבה, **דִּכְתִּיב שְׁכַתוֹב אִם**

כָּכָה אַתְּ עוֹשֶׂה לִּי, אַתְּ, אַתְּ מִיבְעֵי לִי אתה בלשון זכר היה

[צח] כדאיתא ביומא ע"ה ע"ב מה אני מקיים ושמונה אברים.

אברים לחם שנבלע במאתים וארבעים

הלימוד היומי

צריך לומר. **אָלֵא לְאַתֶּר דְּמוֹתָא שְׂאֲרֵי בֵיהּ קֶאֱמֵר, וְהֵהוּא**
בְּאַתֶּר דְּנוֹקְבָא אִיהוּ. בְּגִין כִּדְ אָמַר אלא משה אמר את דבריו למקום
 שהמוות שורה בו שהוא מקום המלכות ולכן הוא אמר אליה **הָרַגְנִי נָא הָרוּג,**
וְהָא אֵילָנָא דְּמוֹתָא בגלל שהוא דיבר אל המלכות הנקראת אילן המוות כי
 החיצונים הנקראים מוות יונקים ממנה. **וְהָא אוֹקִימָנָא דְּבְאֵילָנָא דְּחַיִּי**
לֹא שְׂרִיִּיא בֵּיהּ מוֹתָא והרי כבר ביארנו שבאילן החיים של ז"א לא שורה בו
 מיתה ולכן לא שייך לבקש ממנו הרגני נא הרוג. **וְעַל דָּא אֶתְהַדְרַר לְגַבֵּי**
אֵילָנָא דְּמוֹתָא וְאָמַר אֵת, וְלֹא אָמַר אֶתָּה, וְהֵכִי מִיבְעִי
לֵיהּ ומשום כך משה פנה אל אילן המוות של המלכות ששם שורה המיתה ואמר לה אם
 ככה את עושה לי בלשון נקבה והוא לא אמר אתה כי כך היה ראוי לומר מאחר שהוא דיבר
 אל המלכות שהיא בחינת נקבה.

אלדרד ומידד אחי משה נתנבאו שמושה ימות במדבר

מִיַּד (במדבר י"א) **וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה אֶסְפָּה לִּי שִׁבְעִים**
אִישׁ מזקני ישראל **וְגו'.** **אָמַר לֵיהּ קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא,**
אֵת בְּעֵי מוֹתָא בְּכָל זְמָנָא שאמר הקב"ה למשה שאם אתה מבקש בכל
 זמן את המוות, **הֲרִי לָךְ, וְאַעֲלֵתִי מִן הָרוּחַ וְגו'** הרי לך ז'אצלתי מן
 הרוח אשר עליך ושמתי עליהם' דהיינו שתאציל מהרוח שלך על הזקנים בכדי שהיא
 תתקיים בהם גם אחרי מיתתך כי הזקנים הם כלי לרוחו של משה ומכיון שנגזרה מיתה על
 משה הוצרך שאור נבואתו יתפשט בהם כבר עתה כעין שיהיה אחרי מיתתו (רמ"ק). **תָּא**